

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

ВИХОДИТЬ ТРИЧІ В ТИЖДЕНЬ

Рік I.

Станиславів, неділя 14 грудня 1941.

Ч. 34.

Німеччина і Італія виповіли війну Америці ПІДПИСАННЯ НОВОГО ПАКТУ В БЕРЛІНІ

БЕРЛІН, 11 грудня. Німеччина і Італія винесли сьогодні війну Сполученим Державам Північної Америки. Під час святкового зібрання Райхстагу, яке передано всіма радіостанціями європейського континенту, Фірер вголосив велику промову, в якій зазначив мотиви, що зробили той крок необхідним. Він пригадав при цьому численні провокації, що ними закидав президент Сполучених Держав, пан Рузвельт, держави оці від 1939 р., бо він разом з Англією уже від років користувалася всіма злочинними засобами для підготовки та вибуху європейської війни.

При повному захопленні зібраних представників Німецького Народу, що тривало довгі години, Фірер повідомив, що Уряд Великої Німеччини продовж сьогоднішньої днини доручив американським дипломатам їх паспорти. Цим німецький народ, об'єднаний і су-

цільний, як ніколи досі у своїй історії, виявив волю — повести цю війну при всіх умовах до переможного кінця і приступити разом з Італією на сторону Японії.

Одночасно Фірер повідомив, що сьогодні у Берліні підписано між п'ятьма Потрійного Пакту новий договір про союз, в якому говориться:

1) що Німеччина, Італія і Японія спільно будуть вести цю війну до її переможного кінця;

2) що жодна з держав, Німеччина, Італія і Японія, не заключить тільки для себе миру з Америкою або з Англією;

3) що після війни у тісній співпраці всіх 3 націй будуть утворені ті всі питання, що є вирішальні для справедливого нового ладу світу і тривалого світового миру;

4) що постанови цього договору діють негайно.

Повідомлення ВКЗС

3 Головної Квартири Фірера, 12 грудня 1941.

Верховне Командування Збройних Сил повідомляє:

На східному фронті також учора відбулися бойові дії місцевого характеру.

На Атлантику затопили німецькі підводні човни 4 британські кораблі, разом на 27.700 брт. у тому один великий танкер. Крім цього також ушкоджено торпедоми 2 озброєні кораблі і 1 танкер.

Безневідомі палети британського летунства учора були спрямовані на місцевості над Німецьким заливом, з по-

передньої ночі проти північної і західної Німеччини. При тому зістрілено 2 ворожі бомбоніки. В Північній Африці бої ідуть далі. Ескадри німецького і італійського летунства порозбивали англійські колонні танків і авт. При повітряних боях, що тривають, зістріляли німецькі винищувачі 6 ворожих літаків.

Німецькі літаки бомбардували останньої ночі пристань Тобруку і залізничні об'єкти біля Сіді-Барані. За час від 3-го до 9-го грудня втратило англійське летунство 69 літаків, з того 34 в Середземному морі і у Північній Африці.

Затоплення найбільшого авіаносця Америки

Один з двох найбільших кораблів того роду

Японська Головна Імператорська Квартира повідомляє, що біля Гавайських островів затоплено великий американський авіаносець „Еквінгтон“ водотоннажністю на 33 тис. брт. Це один з двох найбільших авіаносців, які взагалі має воєнна флотія Америки. Його бойовий

армад такий: 90 літаків, 8 більших гармат, 12 менших та 12 гармат зенітної артилерії. Залога людей 1.400 осіб. Побудовано цей корабель у 1925 році, а спущено на воду і віддано до експлуатації 1926 року.

Затоплення корабля „Король Джордж V“

Англіці підтверджують свою втрату

Лондонський часопис признається до втрати одного великого панцирного корабля, що ним є правдоподібно „Король Джордж V“. Досі важко ще зовсім певно устійнити усі англійські

втрати в боротьбі з Японією. Згідно з японськими джерелами біля східного побережжя Малаї затонув великий англійський воєнний корабель на 7 тис. брт.

Атаки авіації на Сінгапур

Без ніяких власних втрат

Як подає Головна Імператорська Квартира з Токио, японське летунство продовжувало бомбардування Сінгапуру, при чому японці не потерпіли жа-

дких втрат і всі літаки вернулись на свої бази. Англійська преса признає, що вже тепер Сінгапур зазнав важких пошкоджень.

КРАЩІ ФОРМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ

Недавно ще були ми свідками дивовижних та парадоксальних явищ, які декого обурювали, декого приводили до задуми. В оті прешкави часи перших днів нового життя можна було бачити людей із національними емблемами, які безпардонно говорили на вулиці вголос по-польськи, хоча всюди маніфестували своє українство, можна було із дивуванням спостерігати формальні перегони за особистою наживою, хоча говорилось про єдину конечність суспільної праці. Ще маркантиші, але й трудніші для автокритики, явища такого роздвоєння національної свідомості зустрічалося в українців знад Дніпра. Людина, з якою доводилось працювати, була фанатичним звеличником українства, переконаним націоналістом, що ненавиділа большевицької Росії, але та сама людина не здавала собі справи з цього, що йшла проти найглубших основ українства, коли вона байдуже, а то й насмішливо, ставилась до справ віри й нашої церкви, коли обороняла чиясь атеїстичне становище взагалі, коли зступала большевицьку мовну теорію про одність літературної мови — (це значить закостенілість і виявлення мови), коли вона взагалі була у великій підсвідомій незгоді свого національного хотіння і свого протинаціонального психічного змісту. До того самого роду явищ душевного роздвоєння зачислимо характеристичну (зокрема для нашого міста) вибачливість за національні прогріхи. Річ ясна, що ніде ідеального народу немає, і всюди знаходяться меншеваргі одиниці, але теж, здається, ніде немає такої широкої толеранції для національних Грішників, як у нас. Усі усвідомлюємо собі, скільки серед нас крутиться звичайних національних відступників, отих спритних крутнів та карісровичів, всяких підлизнів, що робили вихилася так само в польській бік, як потім большевицький. Тепер вони повновіртні наші громадяни. Не маємо нічого проти цього, щоб таких людей, які не перейшли певних меж, заіучити до праці, але все ж таки суспільство своєю поставою повинно дати їм пізнати свою контролю над ними. Нещодавно можна було бачити, як один ідейний молодий українець на одній із головних вулиць любенько розмовляв собі з большевицьким прислужником вищої категорії. Мало того, цей большевицький кар'єрович зніхотить спочутливу толеранцію серед нашої інтелігенції, яка хіба отак доказує, що стратила почуття границь національного добра і зла. Чи не є це роздвоєння національної свідомості на свідоме бажання добра нашої справі і підсвідоме толерування її шкідників? Ще маркантиші приклади того роду можна було бачити

на одному галицькому селі, де сипали могилу в честь поляглих. Ледве тільки прогомніли слова про єдність, солідарність і т. д., як зразу же почалися страшні сварки між двома партіями про це... хто має приймати гостей. Таких прикладів можна навести без ліку.

Бути свідомим своєї народної приналежності, це ще не значить: бути національно свідомим. Цей найнищий ступінь національної свідомості тепер зовсім не вистачає і мусить перейти в чинну свідомість, де все наше щоденне поступовання, життєві заняття, вчинки особистого й загального характеру мусять бути спочатку під свідомою контролею, а потім скоординовані так, щоб свідомість нашого особистого „я“ була однозгідна й покривалася з свідомістю національного „я“. Треба не тільки хотіти бути українцем, але треба вміти ним бути. Можна хотіти з усіх сил добра своєму народові, з одночасно можна робити йому ведмежу послугу.

Цікавий із цього погляду був зворот у „Житомирському Слові“ (не пригадую докладно статті), де автор закликав до праці всіх, визнаючи одночасно занехати національні різниці, мовляв, не важне, чи це буде росіянин, чи поляк, може він бути й на високому становищі, щоб тільки справлявся з ділом. У автора, як бачимо, діють іще залишки большевицького світогляду „про рівність усіх“, дарма, що українці між рівними були все останні. Якщо хто авторові цієї думки закинувши, що він не зовсім свідомий українець, він напевно обурився би, покликаючись на свою рідну мову, походження, ненависть до большевиків, коректну поведінку за совітської влади і ще там багато інших доказів, які будуть переконувати, але тільки його самого. Його внутрішній зміст, а за тим і вчинки будуть перекреслювати гарячо відчуту любов до вітчизни, з чого він сам не буде здавати собі справи.

Якщо наше національне чуття не проникне до підсвідомості, не „змеханізується“, що так скажемо, не знайде безпосередньої дороги від почувань до вчинків, то годі говорити про новий тип і стиль людини нової Європи. Фразерство та деклямація про „неньку Україну“ нікому сьогодні не дають іще легітимізації називатися повновартим українцем нових часів. Так отже, національне виховання й освідомлювання повинно йти шляхом практичного, чинного та безпосереднього влучення одиниці до служби батьківщині. Це й реалізується в організаціях молоді нової Європи, якрі методи патріотичної праці мусимо перейняти й ми. (мз).

Село на Великій Україні

Кореспондент „Краківських Вістей“ так описує нинішнє село на Великій Україні, звільнене від більшовицької неволі:

Там і тут адибасю дорогою селянські хати. Боже, які вони нещасні й занедбані! Від колючих біленьких, мов лещо, веселих, чезурих українських хатинь не залишилося й сліду. Не тільки вапно, а й глина на них пооблузкувалася й водні голі ребра дерев'яних зрубів соло-а на дахах почорніла, деякі покріпкі зовсім зелені від моху. Ні садків коло хат, ні повіток у подвір'ї, ні огорож. Замість шиб у вікнах — дошки. Шевченкове: „Село на нашій Україні, немаче писанка соло“ — звучить болітним дозором на адресу совітських звелачників українського генія, що, прикриваючись його іменем, акрипощували наш люд. І тут, на селі, і далі там, по містках, вражає вас сумне спостереження: ні одної нової будови за більшовицької влади. Все, що бачите — це рештки в передбільшовицьких часів. Згадале враніння, тяжкої довголітньої неволі, запустіння, панщини, вмирання. Даремне шукатимете очима по околиці за церквою. Колись білі цятки церков по далеко розкинутих селах, це тільки спомина. Бідний наш люд. Скільки він мусів витерпіти за час двадцятилітньої більшовицької неволі! —

Про голод на Україні нині оце:

В роки з простими, але щирими нашими господарями адибасю перші ширші відомості про людські пережати в комуністичному царстві. Повні жахи оповідання про пережати, найстрашніші а у всіх, голод 1933 р. Люди збирали гриби, корінь, кропиву, жолуди собі на поживу, а коли цього всього не стало, їли лущину з бараболі, луску з проса, гречану полову, листя липи. В час повного браку м'яса й товщі рантем повивалися тихцем у продажі підозрілі м'ясні вироби. Всі догадувалися, що це людське м'ясо, але не хотіли думати про це, виснажені голодом.

— Не ходіть провідні, — перестерігали в тих страшних часах. — Уб'ють і адиать!

Починали тоді цілі села. Досі ще с села й хутора, де не адибасю живої душі. Голод 1933-33 р. коштував мільйони душ.

Про відношення українських селян до більшовицької влади і життя, та про це, як більшовицькі страшили селян німцями, кореспондент нині таке:

Народ ненавидів радянської влади, очолюваної скрізь жидами. І коли ми бачимо тепер широке розвинене почуття кофобства серед населення, то причина цього лежить у самих жидках і їхній політиці гноблення широких мас. Народ вірив у гадалки книги, що пророкували волю за 25 років. Пріхід німців скрізь по віру.

Щонай оповідання про це, як комуністи дивили народ жорстокістю німців. Вони сапівали, що німці гвалтують жінок, відрізують їм груди, виколочують мужчинам очі, носа, вуха, інші частини тіла. Багато легкодупного народу повірило в ці байки утікало, але, переконавшись в їх безглуздості, поверталися назад.

ВОШ

Вош є страшним ворогом людей. Воша і тільки вона розповсюджує страшну пошесть, **ПАМЯТИЙ ТИФ**, який особливо тепер, у зимі у нас шаліє. При тихав він, поврада, вліті, але тільки на те, щоб із більшою силою вибухнути зимі. Це адиє, чому так. Бо зимні люди тиснуться по хатах і тоді воші легко переносять пошесть.

Боротьба з пам'ятним тифом, це тепер дуже важливе наше завдання, бо, як відомо, ця пошесть пожирє річково десятки тисяч наших людей. А що причиною тифу є вош, тож боротьба з тифом є адиєливо боротьбою з вошами. Щоб ця боротьбу успішно вести, треба пізнати життя вошей і жити їх жити.

Вош кормиться людською кров'ю. Перешкоди вона шкіру й уживає стільки крові, скільки їй потрібно. Коли ж ця комаха знаходиться на колонії, що є хорий на пам'ятний тиф, то, ссучи його кров, висисає також тифну зарозу, яка кружить у крові. А коли ця

Церкви по селах України здебільша заховані в садках дерев'яні або муровані, у містах великі, просторі, на голозних площах або при більших вулицях, у внутрі багато уладжені, звичайно з добрими малюваннями. — Це було колись до революції, до приходу до влади апостолів сатани. Тепер за церквою в Україні треба шукати, не так як давніше, що вже здалека видно було церковні бані, — тепер якщо деяка ще залишилася, то перероблена на „клуб“ або зсип збіжжя, або інший склад. Стоїть без хрестів, без бань, якась безформна будівля і тільки з трудом можна у неї доглянути первісний вигляд церкви. По містах і містечках або не залишилося з них й сліду, бо висаджували їх динамітом, а з каміння і з цегли будували інші будівлі, або стоять вони ще, але бідні, обідрані та висміяні немов Христос на Голгофі.

Перша церква, яку я побачив у первісному вигляді була щойно на передмісті Полтави. Заховали її мабуть червоні на „показ“, бо залишилася зі всім уладженням і хрестами на банях. Друга полтавська церква, дерев'яна, збудована мабуть кошовим Кальнішевським, збереглася тому, що вирісена своєю архітектурою і різьбами та її заховали як музей. Інші полтавські церкви заховали на складах.

Тепер прийшло відродження церковного життя, населення починає очищувати церкви, зносити церковну утвар та ікони, що їх вірні частинно поховали в часі розгрому церков, та „приспособлюють“ їх як можна до відправи. Всі тішаться, що повернулася свобода релігії, що знову будуть спокійно молитися, христити діти і вінчитися — без кари, без переслідувань. А то й за панування червоних деякі христити діти, але потайки; крадькома приносили їх до якоїсь означеної батюшкою хатини й там христити. Рабили це так, щоб не звернути уваги на себе, а то було б попалося й батюшці й родичам. Багато дітей зовсім нехрещених, не вміють молитви, не знають церкви. Бачив я також дітей у церкві: стоять розглядаються, сміються. Усе це для них нове, незрозуміле й дивне. Та все ж таки багато родичів, головню матерей, вчили дітей молитви та вихозували їх у християнському дусі, оскільки цього не нізачило більшовицьке вихо-

вання. Родичі знову живуть, як самі признаються „на віру“, не признаючи совітського вінчання дійсним. Бо й що ж це: було за вінчання. Прийшов молодий з дівчиною до ЗАКС-у, заплатив 30 карбованців, розписалися — ну й вінчання готове, а „непоправилось“ — як кажуть — так знову до ЗАКС-у, заплатили 50 карб. тай розвелася. Словом свобода, як звичайно, у раю.

Священників таки дещо переховалося, хоч ішла проти них страшна нагілка й переслідування. Одні крилися і потайки сповняли свої обовязки, інші зміняли професію і були сторожами по фабриках або й звичайними робітниками. Про такі багато мешканців, головню молодших, й не знало, що це колишні батюшки, і мені нераз довго приходилося шукати їх. Не знаю, чи люди дійсно не знали, що це священник, чи з привички не хотіли зрадити його. Були й такі, що відракалися свого священства, „калялися“ та ставали „добрими“ совітськими громадянами. Це слабодухи, та нераз родинні умовини змушували їх до того, хоч в душі залишалися вони й надають віруючими. Усі священники, яких я пізнав, або бачив, це старі люди, збудовані та залякані із давніми російсько-царськими поглядами. Українців, справжніх, ідейних, ледве між ними дошукатися. Коли я бачив їх, як перший раз, по роках, відправляли у церквах Богослужбу, то маз вражіння, що вони призабули вже свої обряди та щойно тепер немов їх собі пригадують. Біда тільки з мовою. Дістали наказ служити в українській мові або, хоч з українською вимовою, але важко їм це йде, бо привикли вимозляти по російськи. В одному місті на перший відправі (було це в празник Успенія Пречистої Богородиці), стояв я між вірними та слухав відправи. Батюшка старався вимозляти по українськи та вимовив „Господі памілуй“, збентежено поглядав на мене та знову починав по українськи.

Нарід, головню старше покоління, дуже радіє з віднови церков та з позороти релігійної свободи. Пригадую собі, як біля Проскурова увійшло нас кількох до селянської хати й один з нас привітав хазяйку словами: „Слава Ісусу Христу“, та вона розплакалася. „Вже двадцять лт не чула я цього привіту“ — сказала вона (була це ла-

тинничка). Також скільки разів довелось мені говорити по селах на зібраннях, що відтепер знову можна свобідно молитися та виконувати релігійні обряди, то люди христилися і з радощів плакали. Подібні зворушливі сцени можна було бачити скрізь підчас перших церковних відправ. Вірні приходили до приваних у церкві воєків німецької армії та дякували їм за те, що вони повернули їм церкви та що відтепер можуть знова спокійно молитися. В Полтаві у церкві після Богослуження приступив до мене якийсь старший громадянин та почав ломаною німецькою мовою дякувати, а коли довідався, що я українець із Західньої України, обняв мене, поцілувався зі мною із радости, що зустрів у визволеній церкві брата. При тому похвалився, що у 1918 р. пізнав у Києві печерській Лаврі Митрополита Андрія Шептицького.

— А чи живий, чи здоровий наш Митрополит Андрій — розпитував він мене.

Нарід оживає, прокидається у ньому на ново релігійне життя, виходить з укриття на світ, немов із катакомб, в яких крилося воно за панування новітніх Неронів, що двадцять три роки царствували на Кремлі...

ОСИП ЗАЛЕСЬКИЙ. (Кр. В.)

ОГОЛОШЕННЯ
Звичайні
ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Кооперативи „ЗЛУКА“
в Тисьмениці

відбудуться дня 14-го грудня н.р. о год 1-шій понод. в салі У.Н.Д.

Порядок нарад:

- 1) Відкриття зборів і вибір президіі
- 2) Звіт про заготівлю за III квартал 1941 р.
- 3) Вибір 6-ох членів Надаірної Ради і 3-х заступників.
- 4) Зміна статуту від 1§ — 45§
- 5) Ухвали висоти зобовязань кооперативи та заборона товарного кредиту
- 6) Внески й зашти.

Голова Надаірної Ради
А-р І. СЕНДЕЦЬКИЙ.

заражена вош дістається на другу особу, що стикається з хорим, то, як свини П, заражує П тифом, який розвивається на протязі двох тижнів після зараження.

Розрізняємо кілька родів вошей. Різняться вони між собою величиною, виглядом, а також місцем, де живуть. Пам'ятний тиф переносить вош, яка гнідється переважно в одежі; але часто адибати її можна також на волосі зарослих частин людського тіла.

Вони розвиваються з асоч, званих гниди. Самичка несе їх нераз приблизно 100 штук. Ці асочки (гниди) прикріплені до волоса, або до виток тканини ллякової тещю, яка на повітрі твердне. При теплоті 35° Ц. за 6 днів із гниди виколочиться вош, яка в 16 днів осягає вершок свого розвою. Вош живе звичайно від 21 до 85 днів. Нехлюбний, неохайний чоловік може мати на собі кілька тисяч вошей. Вош кандрує і може перейти просторонь, довгу кільканадцять метрів. Людське тіло чує вона нюхом у віддалені 3 метрів: уникає світла, але як голодна, то тягється до нього.

Вош не любить горючости. Можливе, що й тому вона вліті менше докучає чоловікові, як узимі. Теплота 40° Ц. вже ніходить їй: при 50° Ц. гине по 10 минутах, а при 55° Ц. по 2 минутах. Гаряча пара вбиває скоро так воші, як і гниди.

Вош є вразлива на голод: голодженна може жити найдовше 10 днів. Тому вош на одежі, якої не вживається, гине по 10 днях. Не так діється з гнидами. Вони, полишені на убраннях при звичайній хатній температурі, щойно по 25 днях не можуть розвиватися. З того виходить, що вошви вбрання, залкнені в скрині, при звичайній хатній температурі, можна одягти аж по 4 до 5 тижнях.

Коли зануримо вош у воду і подержимо її довше в воді, то можемо виклвчати в неї позірну смерть; воли осушуться, знову приходять до себе. Але ж коли заткається її віддиховні отвори якоюсь мастю (вазелином, смальцем), то вона гине. Цим пояснюється погубне ділання мастей на воші.

Коли воші є в близні, то можна їх вигубити сіркою під видом сірчаного молока, знаного в антиці під назвою **sulfur praecipitatum**. Тим поронком носивується близну і втирається в неї за допомогою шітки. Але ділання того середника вистуває аж 24 годинах, коли під впливом поту сірка зачне розкладатися. Той середник не дразнить шкіри, він дешевий, не смердить і ділання його триває тижнями.

Коли воші є в близні, то можна їх вигубити сіркою під видом сірчаного молока, знаного в антиці під назвою **sulfur praecipitatum**. Тим поронком носивується близну і втирається в неї за допомогою шітки. Але ділання того середника вистуває аж 24 годинах, коли під впливом поту сірка зачне розкладатися. Той середник не дразнить шкіри, він дешевий, не смердить і ділання його триває тижнями.

Але найевніше вигубить воші пара й варіння. Пара нищить воші і гниди в протязі пів години. Білвану можна обчистити в розчині 2% соди за чверть години. Вбрання можна увільнити від вошей прасуванням гарячим заліжком.

ГОСПОДАРСЬКИЙ КУТИК

Сілосування змерзлої бараболі

На попередньо згадані, коли змерзлі бараболі не можна довше перекладати, а побачив немас ні гуральні ні платівки, до можна б її переробити, а при цьому той змерзлий бараболі є така скількість, що й живий інвентар не в стані її спотребувати — тоді нема іншого виходу, як сілосування її. Сілосувати або квасити змерзлу бараболу в парнику тобто варену. При цьому пригадуємо, що в однім як і в другім случаю слід спитатися і на мить не забувати, що клубні по відмерзненні споро починають псуватися. Сілосувати можемо будемо в спеціальних цементованих долах, будемо в значайних долах просто викопаних в ґрунті (землі) без жодних окремих уряджень. На яму (діл) вибравши місце троха відвинути або до сілосу (квашенки) не дісталася вода так зацвіріла, як і дещо, або від снігу. Яму слід квасити в глиняній землі, яка була б для соку в сілаку непрониклива, коли однак стіни ями оканувалися продукальними тоді вимамуємо дно долу та стіни товстою неперуспальною глиною товщиною приблизно 30 см. Також дно ями викладається дошками або папою для того щоб, соки не втікали в землю. В так підготовану яму (діл) висуємо бараболу. Сирі бараболі вперд січемо дуже дрібно або просто тремо на спеціальних терках. Принцип сілосування є укладання продукту щільно, так, щоб він містав без доступу повітря.

є потрібний при квашенні, я-лас собою ликовате м'ясо, трудне до роздрібнення і щільно го укладання. Тому щоби сілосування змерзлої бараболі уладно — з огляду на наше згадані трудності потрібно — щераз це підкреслюємо, — дуже чітко та старанно її роздрібнити тобто посікти, а потім щільно в долі чи ямі утиснути — бо від старанності цих робіт себто роздрібнення та дуже старанного утиснення сілажу у ямі залежатиме вислід нашого праці — тобто баржатимий сілос. Паровані бараболі немає потреба роздрібнювати або сікати тому, що вони розлашуются при утискуванні в ямі. На всякий случай можна також паровані чи зварені бараболі потовкати в цебрах або в скринях, а до ями класти вже готову потовчену масу. В яму класти посічену чи потовчену масу потроха, все старанно та потовчену убаваючи (утискуючи), бо якщо б відразу наповнити цілу яму, а потім вбивати — праці наша пішла би намарно — щільне утиснення не було би можливе, а від нього якраз залежить успішне сілосування, тобто одержання доброї квашенки.

Наколи вже вся барабола буде уміщена в ямі і докладно утиснана так щоб і сліду повітря в убитій масі не знаходилось, яму зверху прикриваємо грубо землею найменш на 1 до 1,5 м. товщиною. До прикритої ями часто ливимо і всі шари в землі старанно приприсуємо. Розмір ями залежатиме від скількості посідані бараболі. Перевжно копаємо яму 1,5 м. глибини, ширини 1—1,25 м. довжини в залежності від скількості бараболі. Наколи бараболі є дуже багато, тоді глибину ями збільшуємо до 2 м. ширину до 1,5 м.

М. К—я

Використовуймо довгі зимові вечори

По висвітненні пільних праць — зглядно з моментом настання зими — зменшується фізична праця хлібороба — відстає відпочинок, т за хліборобська відстає. Цей відпочинок треба розуміти не як лінохощання — непродуктивну витрату часу, але як зміну заняття — з більше фізично виснажливого і духовно напруженого на заняття легше, спокійніше. До такого змінного заняття — багатородно відпочиваючого на душевні і тілесні сили людини — добре надається яма спеціально зі своїми довгими вечорами. І наша молодь їх використовує як знає — уладжує вечорниці. Старші до себе наочно заходять на буденну балачку.

Та в теперішніх переломних часах а гаслом: більше самопожертвування, більше зусиль, більше самої істоти праці — належить і нам переоцінити багато своїх понять та діянь. Нічого не сміємо марнувати, а тим більше продуктивно мусимо використати — зимову пору. В першу чергу наше селянство повинно собі усвідомити про велику відстань в господарській діяльн, яка ділет нас від культурніших від нас Німців. Нам треба кожен нагоду використати для праці над собою — для усвідомлення собі своїх недомогань, та засування т х великих завдань, від виконання яких залежатиме наш господарський поступ. Провідна лінія наших повсякденних діянь не набажування до культурного Заходу, який від провідом Великої Німеччини торує для людства новий кращий шлях до майбутнього. Набажуватися так як него вимагає дух теперішнього часу — цілою своєю істотою, творенням конкретних цінностей, повсякденною працею — з умелою її організацією та систематичним і безупинним її виконанням. У своїх розуміннях треба усунути різночасно значні наші недомогання і так переохоловати себе

Роботу почати від організації. Немає

Охорона овочевих дерев зимою

(та) — Початок зими слід використати на те, щоб забезпечити дерева й кущі перед морозом і ожеледдю. Перше слід основно очистити овочеві дерева й кущі зі старої кори й моху, в котрих замулюють дещо великих шкідників. Стари дерева треба обшкробати спеціальними приладдями зі сталі, а молодші з шкідливою корою дрітними щітками. Вітків треба вибирати гнізда усиках шкідників, котрі висять на гілках у засохлих листках. Усі галузки, на котрих находитися таке дещо треба обтяти й спалити, а не викидати до смітника, чи кошика, бо там можуть шкідники перезимувати.

Дерева й кущі треба охоронити перед димом й крижками, котрі обдіають

кору. Найкраще обложити пні дерев галузками ялиця або терця. Соломина охорона мало помагас. Добре є тж помістити пні дерев мшанною вапняного молока, коров'ячого гною й глини. Молодші дерева треба прикривати до стовпів. На коринні молодих дерев вакласти гоубу верству снігу, а рани, що зацвідають деревом загни та крижками треба легко вглядати при берегах, змастити тером або салініємким воском, а відтак прикрити густою глиняною зав'язкою, до котрої додається лепо тваринної крові, щоб легше дер- жалося.

Так забезпечений сад напевно добре перебуде зиму. (Яч.)

А. Ч—с.

Організуйте господарські гуртки!

Захід, до якого маємо щастя тепер належати — це спеціалізація праці в усіх ділянках. Це спеціалізація — в першу чергу сільського господарства — беручи під увагу специфічні умовини природи, праці та запотребовання. Спеціалізація сільського господарства маркантно відбивається в малоземельних рільників. Вона полягивана життєвою konieczністю — малою скількістю землі, на якій треба більше інтензивно господарити, щоби можна було вижити. Правильна інтензивність — максимальне використання всіх с-г ресурсів може бути в поодиноких господарських ділянках — вона не може бути універсальна, обіймаюча відразу всі діля, але спеціальна, ступенно обіймаюча поодинокі ділянки сільського господарства.

Наше — в своїй великій більшості малоземельне селянство повинно також достосуватися до цих головних напрямних культурного Заходу. Треба спеціалізуватися — вишколювати себе в першу чергу в таких напрямках с-г, який дасть змогу одержати вишкіл якнебудь зрештеша вишкіл вишколювати легше набуття теоретичного знання — використання потрібної фахової літератури, урядження курсів, чи хочби практичних рефератів. Вона одна може домогти якнайліпше використати потрібні при праці — живий та мертвий інвентар, розвести та можливо довго удержати добріше насіння як також розпривадити та дош-бно господарство — використати розплодовий тваринничий матеріал. При допомозі спеціалізації — гурту людей, що працюють у певній господарській діяльн скоріше пристосуємо технічні здобутки науки та взагалі стаємо наглядними піонерами господарського руху.

У нас спеціалізацію — творення господарських гуртків треба почати від

молоді. Сини й дочки будуть працювати — в інших умовинах як їх батьки — при меншій скількості землі, серед культурнішого середовища, а різночасно при вишій життєвій мірі. Тому й батьківські знання — для майбутніх більш вимогливих умовин життя — будуть для них невистарчаючі. Треба молоді в Хліборобському Вишколі Молоді — цій практичній, та найбільшій дитині — доступній господарській школі — підготувати себе, щоб дати собі в житті раду.

Треба різнож нашим жінкам на селах не переритися між собою, яка жіноча організація має право існування, але треба творити при Кружках „Сільського Господаря“ секції господинь. При помочі них теоретично та практично підтягати себе до рівня культурних німок. В першу чергу належить уорядкувати хатню господарку — привести до культурного вигляду хату, обійсти, стайню, городи та цілу рідню.

Треба творити гуртки — секції машинні для спільного набуття та використання с-г машин — як сівалки, вали, бочки на гоіоаку й ін.

Треба творити секції контролю молочності та не лише в багатшах господарствах, але всюди, де є добра худоба при помочі контролю молочності нести правильну годівлю, племенний добір і в тей спосіб підносити рівень годівлі домашніх тварин взагалі, а годівлі корів зокрема.

Треба творити секції по інших спеціальним господарським ділянках як городничі, садівничі, пасічничі, насівні й ін. та при помочі них робити це, що самому не дасться виконати й так подвійним способом — самою й організовано — надоганяти занедбане минуле — іти стомилевими кроками вперед до кращого майбутнього. А. Ч—с.

ПРАВНО-АДМІНІСТРАЦІЙНИЙ КУТИК

Закон про оплати за метрикальні витяги

Оплати за видання виписів та витягів із німецьких реєстрів цивільного стану. Розпорядком із дня 29 жовтня 1941 р. якого обов'язуючу силу розстигнуто на Галичину, — устійнено оплати за видачу витягів із реєстрів цивільного стану (отже всякого роду метрики і метрикальні витяги).

Закон розрізняє при німецьких реєстрах повний витяг, при якому дослібно переписується всі висписи (велика метрика) й витяг, при якому треба висписати те все, що має значіння для походження особи (метрикальний витяг).

За великий акт оплати вносять 3 золоті, а за витяг 1 зол. 50 сотників.

Крім того, якщо за вшукання виспису в реєстрах треба сратити більше, як пів години, побирається доплата 1 золотий, а коли більше, як півтори години — 2 золоті.

Коли венег бідний, так, що не може заплатити повної належності тоді оплата вносить 1 золотий за великий акт, а 50 сот. за витяг.

У тому випадку доплат за страту часу не побирається.

Стемплева оплата від великого акту й витягу вносить 10 зт. (уже разом із 10% підвижкою. (в р.)

Закон про полонених

„Кракауер Цайтунг“ з 4. XII п. р. ч. 286, помітив для пригадки розпорядок Генерального Губернатора з 23. X. п. р. про досних полонених у Генеральному Губернаторстві, із полоненими не вільно зустрічатися, хіба що це необхідно з огляду на відносини праці. Але в усіх тих випадках треба обмежити ті зустрічі до найнеобхідніших розмірів. Кожий, хто довідається про втечу полоненого, повинен про те повідомити вближчу військову або поліційну станицю. Хто помагас полоненому втікати або їм влекхус втечу таким чином, що дес їм захист, олія, харчі або інформації, суд покарний визначено. а в важчих випадках важкою пяз-вцею. Крім того Губернатор дистрикту може покарати грошевою карою всіх або поодиноких громадян тих громад, в яких нарушили постанови згаданого розпорядку.

Закон про господарку старими речами й відпадками

Кольсь навіть у нормальних часах відпадків й зужиті речі мали велике народньо-господарське значіння. Відпадків, як лім алязі, черепини скла, ста-і папери, гачірки тощо, мали величезне значіння в промислі, а подекуди при виробі паперу були незначні. Скуп неужитків давн заняття й гарне

джерело доходу тисячам людей, у наших умовинах переважно жидам. Наші люди безуспішно добивалися нераз дозволу на гуртвину, а то на простій скуп шмат, чи ішого роду старих матеріалів. Іще більше значіння має торгівля й ауживання неужитків у воєнному часі.

В Генеральному Губернаторстві справа господарки відпадками уорядувано постановою уоновноженого для справ господарки неужитками з дня 12 вересня 1941 р.

Закон цей говорить, що на торгівлю такими речами треба концесії. Навіть ті особи, що займалися такою торгівлею передше за дозволом, або без, мусять одержати концесію. Концесії одержані перед виданням зарядження з дня 12-го вересня 1941 р., важні є лише 3 місяці, себто до дня 12-го грудня н. р.

Закон розрізняє гуртвинків, що можуть займатися тільки скупом одного роду відпадків, чи старих речей (наприклад шматів, залізний лім, кості і т. п.), посередників та збірників.

Дозвіл для гуртвинків видає уряд генералгубернатора, для посередників уряд губернатора, а для скупинників окружний староста (у Львові міський староста).

До прохання про дозвіл треба гуртвинкам і посередникам прилучити: світлицю, особові дані, подати фахові уадібнення, дані про дотеперішнє заняття, а гуртвинки повинні подати крім цього, який рід відпадків, чи старих речей хочуть скуповувати.

Прохання про дозвіл для скупинника в світлицю вносить посередник.

Особи, зайняті скупом старих речей, обов'язані в своїх триаціях придержуватися урядово-устійнених цін.

Кожен скупинник обов'язаний продавати свій товар своєму посередникові й посередник своєму гуртвинкові в своєму округі.

Гуртвинки обов'язані продавати свій товар фабрикам, які до нього прикріплені. З другої сторони фабриканти мусять купувати у свого гуртвинка.

На відхилення треба мати спеціальний дозвіл.

Заказане безсумнівно є нищення відпадків та інших старих речей, які можна використати в промислі.

За порушення постанови цього закону можна покарати відібраним концесією. Порадно було би дт прохання про концесію прилучити метрику, посвідку з Українського Округового Комітету про арийське походження і українську національність та свідство моральності й посідку, чим петент займався досі, а зокрема, які фахові уадібнення має до торгівлі відпадками.

Справа торгівлі неужитками, це справа дуже важка, вона може дати тисячам наших людей гарний вартат праці й тому треба доложити всіх зусиль, щоб захопити її в наші руки. (В Р.)

ХРОНІКА

НОВИНКИ

14
ГРУДНЯ
1941

СЬОГОДНІ — неділя:
17 по Соместі, Наума.
ЗАВТРА — понеділок:
Анакума пр.
ПІСЛЯЗАВТРА — вівтор:
Софронія, Теодуза.

Друга сесія окружних старостів. (тв) — Губернатор Галичини д-р Лаш за чотири місяці існування дистрикту Галичина вже вдруге скликав засідання всіх окружних старостів, щоб скласти акт із своєї діяльності. Вони виконали необхідну працю, мусіли організувати адміністрацію, піднести з урядку й розбудувати хліборобське життя, промисел і торгівлю, забезпечити населення харчами, як не пікресили у своїй промові Губернатор, ці проблеми в більшості розв'язані. Через те Галичина адоганяє інші дистрикти. Галицький дистрикт має окреме значення з огляду на своє положення. (жк)

Наради завідувачів сільського господарства. (тв) — Цими днями закінчилась дводенна нарада завідувачів сільського господарства (крайне унд гебітсландірте). Скликав її д-р Гарайс, завідувач Відділу Прохарчування й Хліборобства (ернерунг унд ляндртшафт). Зборили обговорили всебічно й вичерпно всі питання, що відносяться до справи прохарчування дистрикту. Всі одностайно ствердили, що ця справа представляється задіяльною. На зібранні була теж мова про весняні роботи в полі в найближчому році (жк).

Нова книга телефонічних абонентів. (тв) — На весну 1942 р. появиться нова книга телефонічних абонентів цілого Генералгубернаторства. Книга складатиметься з двох частин: у першій буде сп.с абонентів за адресами, друга подаватиме сп.с абонентів за родом і характером їх праці. Це влегчить виступання числа абонента. Ча частина дасть різноманітну ласку господарській організації Г. Губернаторства.

Лікарська допомога для полонених у Станіславові. Починаючи з дня 12-го грудня ц. р. відбуватиме нагляд на залізничному дівізі в Станіславові щодня лікарська комісія, складена з одного лікаря та медсестер. Завданням цієї комісії буде оглянути кожного полоненого, що вертається із східних областей в т.ч. в разі потреби, спрямувати його до лікарні, щоб таким робом зникнути станом адорвалі полоненого й запобігти поширенню вських інфекційних хвороб.

Селянська національна солідарність. Як довід смоса, в четвер 4-го грудня ц. р. відбулася в с. Білі Ослани, Делатинського повіту, інформаційно-організаційна анкет, влаштована Українським Комітетом. На анкеті явилось біля 500 людей в Білих і Чорних Осланах та Поточу, під проводом **Слово** делатинського Українського Повітового Комітету, о. Палішия. Підкреслити слід неабияк похвальний відгук присутніх на анкеті людей, що в арозумінні ваги для відродження України грошова сума 500 зол. на допомогу українським полоненим.

Відозва до хліборобів. На мурах міста появилсь оголошення, відписане інспектором п. Гесером, такого змісту: «По всіх громадах лежать ще господарські поля, яких ніхто досі не загосподарив. У цій длянці залішили більшовицькі правдивий земельний безпорядок.

Усі господарі повинні одержати свої необроблені землі в користування. Таким чином добуті врожаї, чи то так прибутки, належатимуть тому, хто загосподарить поле.

Чи і як заволодіти цією платитиметься за користування землем, ще не відомо. На всякий випадок забезпечуйте господарству добрий дохід. Господар має обов'язок кожний кусок землі добре обробити й засіяти, щоб забезпечити жнива, а там самим і прохарчування.

Хлібороби! Голосіть в час від 22-го до 27-го грудня 1941 р. у своїх поселеннях та вітих і подавайте скільки кожен із вас землі, що хоче обробити. Посадники та віти перешлють список оголошених господарів до Земельної Інспекції при Окружному Старості, а ви працюватимете на своїй землі».

Оголошення починається словами: «Пригадує про обов'язок адлячності місцевого населення за те, що німецька армія відійшла його від більшовицького ярма. Дайте тепер доказ, що ви дійсно всім силами хочете взяти участь у відбудові».

Спортивне життя міста Києва. (жк) За більшовицьким спортивним життям в Україні, як і в самій її столиці, в Києві було досить добре розвинуто й стало на одному з перших місць у Союзі Союзі. Спортовці України, а не рідко й самого Києва, досягли дуже часто перші місця на багатьох олімпіадах, поїсках, чи змаганнях, внутрішніх і з-кордонних. Імена цих багатьох переможців ставали широко відомими не тільки в самому Союзі Союзі, але й у цілому світі. Тому вже навіть під час війни старалися більшовицькі перетягти до своїх спортовців до Москви. Багато з них вилетіло вже пропало на війні. Але зосталося ще так багато добрих спортовців і спортивне життя тепер там налідається, оживає. В Києві організовано вже дві дружини копаючої та дві дружини волеюного м'яча. Легкоатлети, сити-карі, боксери та інші спортовці відбувають уже свої тренінги в Українській Спортивній Палаті.

Нові французькі протижидівські закони. Французький уряд видав два нові закони проти жидів. Один закон забороняє жидам земельну спекуляцію, другий розпоряджає про об'єднання всіх жидів у один спеціальний союз Клар Валларг, урівноважений уряд для жидівського питання, подав представникам преси деякі ескізиції в справі нових законів. Він заявив, що досвід, яких набрався уряд, скоро переконали його про те, що жиди досі обходять закони. Деякі жидівські банкіри, що їх напр. звільнено з їхніх становищ директорів, хоч офіційно відійшли із свого становища, то залишилися як технічні завідувачі. Щоб пократи крайньому обходженню праці, забороняє уряд жидам денку кілість «ван». Крім цього заборонено жидам бути власниками чиншових домів. Аж до ліквідації буде встановлений комісаричний адміністратор. Рішенням новоствореного жидівського союзу розв'язано всі існуючі досі жидівські групи.

В Криничі від 8 XI ц. р. діє II-ий інструкторський табір, якого командантом є праціник Відділу Опіки над Молоддю проф. А. Антонович. У програму таборного навчання входять предмети з ділянки національно-громадянського виховання, тіловиховання, фахового освітлення молоді та служби праці.

Відділ опіки над молоддю УЦК, щоб як найбільше поширити в широкій масах українського громадянства сильні та тривалі підвалини під будову здоров'я і сили ук. аїської нації, встановив за прикладом інших націй українську «Відважу Фізичної Справності», як нагороду для всіх, що по фізичну справність вдержують, розвивають та підносять.

У «звільненій Одесі» пустили в рух румунські аз-сті велику голосомовну споруду, з якої щодня розповсюджують зак-ики, розпорядки військових і цивільних властей, вістки в російській мові та румунська музика.

Київ відідало понад 30 закордонних журналістів (американські, слованські, хорватські, шведські, гербські та багато інших), які в сууроді сотника проф. д-ра Коха ог-янули Київ, виявляючи велике зацікавлення славними, старовинними пам'ятками нашої столиці

Дівчина — Українка

до заряду домог на цілий день в Станіславові ПОШУКУВАНА. — По можливості знати німецької мови.

Відомість в Адміністрації газети «Українське Слово». (1-?)

Увага Кольпортери!

Адміністрація газети «Українське Слово» пошукує за винагородою кольпортерів на повіті і села. Адреса: Станіславів, Лесі України 3/п.

Від Редакції

Просимо надсилати до нашої газети дописи (побажані дописи з округи) на адресу: Редакція газети «Українське Слово» в Станіславові, вул. Лесі України ч. 3/1 поверх.

УКРАЇНСЬКА КИТАРІЯ І СКЛАД ПАПЕРУ М. САМОВЕРСЬКИЙ

Станіславів, вул. Адольфа Гітлера 19 телефон 18-63

(найбільша китарія в кол. Станіславівському посідстві) поручає й ескелюс: ШКІЛЬ І ПІДРУЧНИКИ.

1. Всі книжки краківського видавництва.
2. Львівські видання. 3. Драматичні твори вид-ва «Русалка» Ганулка.
4. Всі видання варшавського Наукового Інституту.
5. Дитячі книжки видання «Сміту дитини».
6. Свят і національні образи та триауби.
7. Портрети Фірепа і с-астеки.

Крім цього ескелюс:

Видання «ДО СВІТЛА» в Станіславові.

- a) Стінний двокольоровий календар на доброду папері з вишквою.
- b) Збірка казок і віршів, посібник для вчителів 1-ої класи та для вихованців садків і дітей «Наша радість» — 2 зол.
- в) Збірка казок і віршів — посібник для II-ї кл. «До Сонця» — 2 "
- г) Книга Бравалі, іст. опов. з IX ст. з кольоровими ілюстраціями — 1 50 "
- Німецький самовчитель проф. Калиновича — 5 00 "
- Німецько-український словник — по 5, 5 50, 6 50 "
- Кипеньковий календарець — 0 60 "
- Колядники — по 1, 1 50 "
- Нім.-польс. та поль.-нім. словник 7 "
- Нім.-український самоучок — 1 50 "

Тому, що пошта не приймає післяплат, треба гроші вислати паперед переказом На порто прилучити при одній книжці 50 гр., до ваги 1 кг — 1 зол. Понад 1 кг — 3 зол.

Каталоги на бажання висилається безплатно. 716 (2-6)

ПОВІДОМЛЕННЯ

ВІД РЕДАКЦІЇ

Подаємо до відома П. Т. Громадянству, що після переєвровадження домівка редакції «Українське Слово» знаходиться при вул. Лесі України ч. 3.

І поверх (напроти Гауптполь-амту, біля катедрі) № телефону 16-53.

1. Реєстрація учнів — матуристів на 1942 р.

Учні (учениці) української національності, що з причин браку місця опинилися поза 8 ми класами гімназії, а мають дані, щоби адавати іспит зрілості в 1942 р. зареєструються в Українському Окружному Комітеті в Станіславові, при вул. Г. Герінга 22, Шкільний Відділ, в год 10 до 12 в. пол

Подати такі дані: імя і прізвище місце і дата народження, віроісповідання, яку класу закінчили(-ла) за Польщі, яку за більшовиків, де та в якому році. Зголошення подати якнайскоріше (можна листовно).

2. Реєстрація учителів.

Учителі, які зараз безробітні або не працюють в школі або по інших установах, і учителі — фахівці зареєструються в Українському Комітеті в Станіславові при вул. Г. Герінга 22, Шкільний Відділ — листовно або усно щоденно від год 8 до 15.

Подати такі дані: імя і прізвище, місце і дата народження, віроісповідання, освіта — кваліфікація, педагогічний стаж, де вчив за Польщі, де за більшовиків, де зараз працює.

3. В яси:

до школи «Домашнього Господарства» в Станіславові при вул. Розенберга 9/11 продовжується до 20 грудня включно.

За Шкільний Відділ М. ГРАБОВЕНСЬКИЙ.

326 (1 2)

ОГОЛОШЕННЯ

ЛІКАР АНТЯЧИХ ХВОРІБ

Оксана МАКОВИЙЧУК

ОРДИНУЄ:
В СТАНІСЛАВОВІ
при вул. АДЛЬФА ГІТАСРА 43
В ГОДИНАХ 1 — 3.

САЛЬОН ЖІНОЧИХ ОДЯГІВ

„ІРІС“

ОКСАНА БАРАНОВСЬКА
СТАНІСЛАВІВ
вул. ЛИПОВА ч. 1 П.

(1-4)

НА СВЯТА

РІЗНІ ЗАБАВКИ:

- Кони від 20-45 зол.
- Шкільні торби 6 "
- Саночки 20 "
- Таборети пральки ТА

РІЗНОГО РОДУ ГАЛЯНТЕРІЮ

поручає фірма

Євген Будзиновський
(СТАНІСЛАВІВ вул. ГЕТЕ ч. 6)

УВАГА!

Пред'явникові цього купона даємо 5% рабату!

322 (3-6)

ПОВІДОМЛЕННЯ

ПРО УТВОРЕННЯ КРАВЕЦЬКОЇ РОБИТНІ

під фірмою
ОСИП ФРАНКІВ
ПРИ ВУЛ. АДЛЬФА ГІТАСРА Ч. 10

Ласкаво поручає свої услуги громадянству! — 325 (1-?)

Дрібні оголошення

Розшукує Стякій Коало, Breslau, Neue Schweidnitzer-trasse 6, Allianz Fersicherung A. G. жинки Марії й дитини Іванни, які останньо в літі 1940 р. перебували в родичів Стругинських Осипів у Корнісі, пошта Чернелица, к. Городенки. Може хтось із рідні або в Долині знає, де знаходиться, прошу ласкаво повідомити: українська китарія й склад паперу М. С. моверського, Станіславів, вул. А. Гітлера 19. 327 (1-1).

Розшукує Золотинського Олександр арештованого НКВД в Коломиї в березні 1941 р. та проанного без вісти. Ласкаві відомості: Станіславів, Губернаторська 7, Золотинський Ярослав. (10-10)

Відповідальний редактор:
Дмитро Грегалинський.

Друк і Видавництво:
Українське Видавництво часописів і журналів для дистрикту Галичина Львів.

Редакція й Адміністрація:
Станіславів, вул. Лесі України ч. 3/1. телефон ч. 16-53.